

Més Audició !

La família de la “ corda fregada “ (violí, viola, violoncel i contrabaix) té una gran homogeneïtat:

- la mateixa manera de produir els sons amb l’ ajuda d’ una arc,
- la mateixa manera de fer-la vibrar,
- els mateixos principis de construcció de l’ instrument ...

Aquestes qualitats de cohesió, així com les possibilitats expressives de tots els membres de la família, han atret de sempre als compositors.

Aquesta atracció va fer que, entre el 1730 i el 1750 (primer classicisme), nasqué una formació encara més petita que l’ orquestra de corda barroca on els instruments s’ agruparen sota el nom de “ quartet de corda”:

2 violins
1 viola
1 violoncel

L’èxit va ser tant gran que encara actualment els compositors escriuen “*quartets*” (aquest és el nom que es dona a les composicions destinades a aquesta formació).

Quartet núm. 14 en Re menor D.810 “La mort i la donzella” de F. Schubert

<https://www.youtube.com/watch?v=otdayisyliM>

Un Quartet, igual que una Simfonia clàssica, tenen generalment 4 moviments o parts amb caràcters diferents.

Aquest Quartet, com el Quintet de La Truita que ja hem treballat, és una de les composicions de música de cambra més famoses de F. Schubert, gràcies sobretot al segon moviment (el que avui treballarem).

Aquest Quartet va ser compost l’ any 1824, després que el compositor patís una greu malaltia.

El segon moviment, l' Andante con Moto, té forma de Tema amb Variacions (estructura que ja hem treballat i que avui repassarem).

<https://www.youtube.com/watch?v=xqLkGyDRsh4>

El Tema i les 5 Variacions d' aquest segon moviment s' inspiren en una cançó (Lied) que el mateix F. Schubert havia compost l' any 1817 sobre un poema de Matthias Claudius. Les paraules suaus i consoladores de la Mort a la donzella diuen: “ *no temis, tu reposaràs dolçament en els meus braços* ”.

<https://www.youtube.com/watch?v=UfcZyIVxMrE>

La mort i la donzella és un tema comú en l'art del Renaixement, sobretot en la pintura alemanya, i va sorgir de nou amb força durant el romanticisme.

El poeta Matthias Claudius (1740-1815) va escriure un poema en forma de diàleg entre dos personatges, la Mort i la Donzella, que és el que Schubert va utilitzar per escriure el seu **lied**. El poema de Claudius parla d'una jove moribunda i de les seves reaccions davant la imminència de la seva fi, davant la presència de la mort.

En el moment de la composició d'aquest quartet, Schubert travessava un període vital molt complicat, amb decepcions a nivell sentimental, malalt de sífilis i terriblement feble. Aquest estat queda plenament reflectit en el caràcter de l'obra. Schubert solia aprofitar el material de les seves cançons per utilitzar-lo en altres d'obres. Alguns exemples d'això són el **Quintet La Truita** D.667 (quintet amb piano) en el qual utilitza el **lied Die Forelle** (La truita), o la **Fantasia per a piano** (D.760) a partir del **lied Der Wanderer** (El caminant).

El Tema d' aquest tema amb Variacions tenen una estructura /ordenació interna binària (de 2 parts) AABB.

- **Tema:**

Consta d' una primera part (A) de 8 compassos. Comença molt fluix (pp) en els 4 primers compassos, creix d' intensitat en el 5è i decreix en el 6è, per acabar fluix, com en els primers compassos. És repeteix l' A.

La segona part (B) creix en el primer compàs fins a arribar a fort (f) en el 3er compàs; a partir del 5è decreix lentament fins al 8è (decresc.) i del 9è fins al 12è és altra vegada molt fluix (pp), per acabar creixent de molt fluix (pp) a fluix (p), amb un petit augment d' intensitat en el penúltim compàs. És repeteix la B.

- **Variació I:**

Les mateixes notes del Tema són tocades pel violí segon, mentre que el primer violí fa uns dibuixos més aguts pel damunt. També podem sentir l' acompanyament del violoncel – les notes més greus – en pizzicato (polsant les cordes amb els dits enlloc de tocar-les amb l' arc).

- **Variació II:**
La part principal la fa el violoncel. La melodia es semblant al tema inicial però amb alguns canvis/variacions. Els altres instruments fan un acompanyament.

- **Variació III:**
De caràcter dramàtic produït principalment pel canvi de ritme. També podem escoltar uns acords llargs fets pel violí primer i el violoncel.

- **Variació IV:**
El violoncel no toca (es nota l' absència de greus).

- **Variació V:**
Torna a aparèixer una melodia semblant a la de la Variació II, aquesta vegada tocada per la viola.

- El moviment acaba amb una **Coda** (final) on es repeteixen molt suaument algunes de les frases del **Tema**.

Podeu buscar més informació sobre aquesta obra i sobre F. Schubert.